

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **Q group, s. r. o.**, se sídlem Riegrova 28, Olomouc, zastoupeného Mgr. Veronikou Zavadilovou, advokátkou se sídlem Čechova 1184/2, Přerov, proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát**, se sídlem Štěpánská 567/15, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 4. 2012, čj. ČOI 15902/12/O100/3000/12/Be/Št, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 1. 2014, čj. 62 A 65/2012 – 97,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Rozhodnutím ze dne 19. 12. 2011, čj. ČOI 113220/11/3000/R/N, Česká obchodní inspekce, inspektorát Jihomoravský a Zlínský, shledal žalobce vinným ze spáchání správního deliktu podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PHM“), kterého se měl žalobce dopustit tím, že na čerpací stanici Q group Břest, Hulínská 38, Břest (dále jen „ČS“), prodával pohonnou hmotu MOTOROVOU NAFTU tř. B, která dle laboratorních zkoušek nevyhověla zvláštním právním předpisům. Žalobci byla uložena pokuta ve výši 450 000 Kč.

2. Žalovaný zamítl odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 27. 4. 2012, čj. ČOI 15902/12/O100/3000/12/Be/Št.

II.

3. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně, který ji rozsudkem ze dne 30. 1. 2014, čj. 62 A 65/2012 – 97, zamítl. Rozsudek krajského soudu, stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost zcela odkazuje.

III.

4. Žalobce (stěžovatel) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

5. Podle stěžovatele krajský soud pochybil v závěru, že správní orgány dostatečně zjistily skutkový stav a důvodně odmítly vypracovat stěžovatelem navržený znalecký posudek. Posudek nemohl být nahrazen odborným stanoviskem Ing. T., CSc., protože není znalcem v příslušném oboru a navíc lze pochybovat o jeho nestrannosti kvůli jeho zaměstnaneckému poměru k laboratoři, u níž správní orgán prvního stupně nechal analyzovat předmětné vzorky motorové nafty odebrané na ČS stěžovatele.

6. Pochybnosti vyjádřené shodně oběma správními orgány a krajským soudem o totožnosti vzorku, který stěžovatel předal k analýze laboratoři ČEPRO, se vzorky odebranými pracovníky správního orgánu prvního stupně jsou nedůvodné. Popřípadě měly být tyto pochybnosti odstraněny řádným dokazováním. K tomu však správní orgány nepřistoupily.

7. Krajský soud se nevypořádal s tvrzením stěžovatele, poukazujícím na změny vlastností motorové nafty v závislosti na době, místě a způsobu jejího skladování. Rozsudek krajského soudu je z toho důvodu nepřezkoumatelný.

8. Dále se krajský soud nevypořádal s námitkou, že pracovníci správního orgánu prvního stupně odebrali vzorky motorové nafty v rozporu s technickými normami. Laboratorní analýza takto vadně odebraných vzorků nemohla sloužit jako důkaz ve správním řízení. Rovněž toto pochybení zakládá nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu.

9. Krajský soud nesprávně posoudil také odpovědnost stěžovatele za správní delikt. Stěžovateli svědčil liberační důvod podle § 10 odst. 1 zákona o PHM. Stěžovatel vynaložil veškeré úsilí, které je po něm možno požadovat, aby zajistil prodej pohonných hmot v kvalitě odpovídající příslušným normám, a to zejména tím, že motorovou naftu odebírá pouze od jediného dodavatele, na jehož atesty kvality důvodně spoléhá. V této souvislosti stěžovatel poukázal na to, že předcházející kontroly kvality jím prodávané nafty žádné nedostatky neodhalily. Na stěžovateli nelze rozumně požadovat, aby při každé dodávce pohonných hmot prováděl jejich analýzu, neboť taková praxe by byla spojena se zcela nepřiměřenými náklady. Správní orgány ani krajský soud nepřihlédly ke skutečnosti, že ke kontaminaci paliva může snadno dojít při přecerpávání z přepravních tankerů do

zásobníků prodejců, neboť je běžnou praxí, že dopravci požívají stejnou hadici k přečerpávání různých druhů paliva.

IV.

10. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. K dostatečnosti odborného stanoviska Ing. T., CSc., za účelem vysvětlení rozdílů ve výsledcích jednotlivých laboratorních zkoušek, žalovaný poukázal na § 4 odst. 7 vyhlášky č. 133/2010 Sb, o požadavcích na pohonné hmoty, o způsobu sledování a monitorování složení a jakosti pohonných hmot a o jejich evidenci (vyhláška o jakosti a evidenci pohonných hmot) – dále též jen „vyhláška o PHM“. Podle tohoto ustanovení může akreditovaná osoba na žádost ČOI doplnit vyhodnocení analýzy odebraných vzorků pohonných hmot o posouzení závažnosti jednotlivých zjištěných nedostatků. Osoba, která se tímto způsobem může k výsledkům provedené analýzy vyjádřit, proto podle žalovaného nemusí být zapsána jako soudní znalec, ale musí jít o osobu s příslušnou akreditací. Z uvedeného ustanovení rovněž vyplývá, že touto osobou může být a zpravidla bude akreditovaná osoba, která rovněž provedla analýzu, k níž se vyjádření vztahuje. Odborné stanovisko vypracované vedoucím inspekčního orgánu akreditované zkušební laboratoře SGS Czech Republic s. r. o. (dále jen „SGS“), opatřené razítkem této laboratoře, je zcela relevantním výstupem. Skutečnost, že laboratoř SGS rovněž jako první provedla analýzu předmětných vzorků motorové nafty odebraných u stěžovatele, nezakládá pochyby o nestrannosti vypracovaného odborného vyjádření. Stěžovateli navíc nic nebránilo, aby si nechal zkontrolovat správnost závěrů odborného stanoviska jinou akreditovanou osobou, stejně jako si nechal analyzovat vzorky motorové nafty laboratoří ČEPRO, a.s. (dále jen „ČEPRO“), neboť nesouhlasil s analýzou provedenou laboratoří SGS.

11. Žalovaný nesouhlasil s námitkou, že nebylo provedeno řádné dokazování k odstranění pochybností o totožnosti vzorků motorové nafty testovaných laboratoří SGS a vzorků, které k analýze laboratoří ČEPRO následně předložil stěžovatel. Stěžovatel vyrozuměl správní orgán prvního stupně o výsledcích analýzy, již nechal vypracovat v laboratoří ČEPRO, a jejíž výsledky se diametrálně lišily od výsledků analýzy provedené laboratoří SGS. Správní orgán posléze provedl šetření v laboratoří ČEPRO s cílem zjistit totožnost vzorků a následně zadal vypracování třetí analýzy u celně technické laboratoře Generálního ředitelství cel (dále jen „CTL“). Rozhodnutí správního orgánu bylo založeno na výsledcích první a třetí analýzy, které jsou vzájemně slučitelné. Neopírá se tedy pouze o pochybnosti o totožnosti vzorků, které k analýze dodal stěžovatel.

12. Žalovaný odmítl i tvrzení stěžovatele, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s námitkou týkající se změn vlastností motorové nafty v závislosti na době, místě a způsobu jejího skladování. Stěžovatel v řízení před krajským soudem navrhl provedení důkazu odborným stanoviskem ke změnám vlastností nafty u dna nádrže. Soud uzavřel, že důkaz by byl nadbytečný a nemohl by mít vliv na posouzení, zda odebraná nafta odpovídala stanoveným jakostním požadavkům. Stěžovatel totiž nepochybně zjištění správního orgánu, že v zásobníku bylo v době odběru vzorků 27 530 litrů nafty (tedy nikoliv jen malé množství u dna nádrže), ani závěr, že podstatná je jakost pohonných hmot, které se dostanou ke spotřebitelům. Odběry se proto provádějí přímo z čerpací pistole.

13. Krajský soud se vyjádřil i k námitce týkající se údajně nesprávného odběru vzorků a jejich převozu. Žalobce neprokázal, že by inspektoři ČOI nesprávně zacházeli s odebranými vzorky. Nevznikly pochybnosti o tom, že vzorky dodané do laboratoří SGS a CTL byly řádně zabaleny a zapečetěny. Navíc z § 4 odst. 3 písm. g) vyhlášky o PHM vyplývá, že odběry mohou provádět přímo inspektoři ČOI. Stěžovatel se proto mýlí v názoru, že odběr mohou provádět pouze zaměstnanci akreditované laboratoře.

14. Žalovaný zpochybnil i případnou aplikaci liberačního důvodu ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o PHM na jednání stěžovatele. Stěžovatel totiž přes své důkazní břemeno netvrdil ani neprokázal vyvinutí veškerého úsilí, které po něm bylo možné v kontextu věci požadovat. Skutečnost, že spoléhal na atesty kvality svého dodavatele, není dostačující a nemůže stěžovatele zbavit odpovědnosti za prodej nekvalitního paliva. Vznik delikt ní odpovědnosti stěžovatele nebyl zpochybněn ani jeho tvrzením, že ke kontaminaci paliva mohlo dojít při přecherpávání z tankeru dopravce do zásobníku dopravce. Výběr dopravců a jiných smluvních partnerů je věcí stěžovatele, který jako prodejce pohonných hmot ze zákona odpovídá za prodej paliva stanovené jakosti spotřebitelům.

V.

15. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

16. Kasační stížnost není důvodná.

17. Soud se nejprve zabýval prvními dvěma námitkami stěžovatele, které pro jejich vzájemnou souvislost hodnotil společně. Námitky se týkaly vyhodnocení správnosti provedených analýz vzorků paliva, které bylo odebráno správním orgánem prvního stupně na ČS stěžovatele, a dostatečnosti vysvětlení rozdílů ve výsledcích jednotlivých analýz.

18. Analýza vzorků paliva je podstatným důkazem pro zjištění spáchání správního deliktu podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o PHM, a její správnosti je nutno věnovat náležitou pozornost. V posuzované věci byly postupně provedeny analýzy třemi různými akreditovanými laboratořemi. První analýza byla provedena laboratoří SGS. Ta zkoumala dva vzorky odebrané inspektory správního orgánu prvního stupně na ČS stěžovatele. U vzorku č. 140/30/11, který byl odebrán dne 24. 5. 2011, byly zjištěny dvě odchylky od limitních hodnot stanovených příslušnou technickou normou ČSN EN 590-BS. Hodnota ukazatele MEMK (objem methylesterů mastných kyselin) činila 13,2 % V/V (stanovená limitní hodnota je 7,3 % V/V) a hodnota ukazatele hustoty při 15° C činila 854,3 kg/m³ (stanovená limitní hodnota je max. 846 kg/m³). Výsledky analýzy byly popsány ve zkušebním protokolu laboratoře SGS ze dne 30. 5. 2011, č. 15474. Druhý vzorek, č. 147/30/11, který byl odebrán dne 1. 6. 2011, překročil dle měření laboratoře SGS limitní hodnotu ukazatele MEMK (naměřeno 9,7 % V/V). Výsledek byl zachycen ve zkušebním protokolu laboratoře SGS ze dne 8. 6. 2011, č. 15733.

19. Stěžovatel nesouhlasil s takto zjištěnými výsledky, proto si nechal laboratoří ČEPRO vypracovat vlastní analýzu. Následně správnímu orgánu předložil zkušební protokol této laboratoře ze dne 10. 8. 2011, č. 9110052, s výsledkem rozboru vzorku č.

140/30/11 odebraného na ČS stěžovatele dne 24. 5. 2011. Hodnota ukazatele MEMK (naměřená hodnota 0,6 % V/V), i hodnota ukazatele hustoty při 15° C (naměřená hodnota 835,8 kg/m³), byly vyhovující.

20. Z důvodu diametrálně odlišných výsledků obou analýz správní orgán přistoupil k doplnění dokazování. Dne 18. 8. 2011 provedl místní šetření v laboratoři ČEPRO. V rámci šetření zjistil, že kromě vzorku č. 140/30/11 si stěžovatel nechal v laboratoři ČEPRO otestovat i vzorek č. 147/30/11, odebraný na jeho ČS dne 1. 6. 2011. Výsledky analýzy, zachycené ve zkušebním protokolu ze dne 10. 8. 2011, č. 911053, do značné míry odpovídaly výsledkům analýzy téhož vzorku provedené laboratoří SGS (SGS – hustota: 841 kg/m³, MEMK: 9,7 % V/V; ČEPRO – hustota 843,5 kg/m³, MEMK: 9,2 V/V). V rámci místního šetření byla provedena i fotodokumentace nádob, v nichž stěžovatel předal laboratoři vzorky pohonných hmot. Jednalo se o rozpečetěné kanystry použité správním orgánem při odběru. Ze zkušebních protokolů, výsledků místního šetření, ani z žádného důkazu předloženého stěžovatelem nebylo možné určit, zda v době, kdy stěžovatel předal laboratoři ČEPRO vzorky k analýze, byly kanystry zapečetěné.

21. Poté správní orgán přistoupil k analýze kontravzorku, který zadal laboratoři CTL. Analyzován byl pouze vzorek č. 140/30/11, protože stěžovatel nenapadl správnost analýzy vzorku č. 147/30/11. Výsledek analýzy byl (podle protokolu o zkoušce ze dne 26. 9. 2011, č. 28464/2011-900000-020) u dvou sledovaných hodnot následující – hustota: 854,3 kg/m³, MEMK: 11,7 % V/V. Obě hodnoty tedy i podle měření laboratoře CTL přesáhly stanovené limity; naměřená hodnota hustoty se přesně shodovala s měřením laboratoře SGS, hodnota MEMK se lišila o 1,5 %. Je zřejmé, že rozdíl oproti hodnotám naměřeným laboratoří ČEPRO byl podstatný. Zkušební protokol laboratoře CTL obsahoval prohlášení, že vzorek byl dodán v zapečetěném kanystru beze stop poškození či nepovolené manipulace.

22. V návaznosti na doplnění dokazování stěžovatel zaslal správnímu orgánu vyjádření, ve kterém poukázal na rozdílné výsledky analýz vzorku č. 140/30/11, testovaného třemi akreditovanými laboratořemi. Navrhl přitom zastavení správního řízení, neboť správní orgán dostatečně neprokázal rozhodné skutečnosti. Pro případ nezastavení řízení stěžovatel navrhl vypracování znaleckého posudku, který by se vyjádřil k různosti výsledků tří analýz.

23. Správní orgán nenechal vypracovat znalecký posudek, ale požádal o sdělení odborného stanoviska k rozdílům ve výsledcích hodnoty ukazatele MEMK v analýzách. Odborné stanovisko vypracoval Ing. T., CSc., vedoucí inspekčního orgánu laboratoře SGS. Ten provedl výpočet tzv. reprodukovatelnosti zkoušky, což je povolený rozdíl mezi výsledky dvou různých laboratoří na identickém vzorku. V části 10.3 normy ČSN EN 14078 je reprodukovatelnost zkoušky pro stanovení hodnoty MEMK určena vzorcem $R = 0,0793X - 0,0413$, kde X je aritmetický průměr jednotlivých výsledků měření. V posuzované věci $X = 12,45$, po zaokrouhlení 12,5 ($(13,2 + 11,7)/2$). Reprodukovatelnost podle uvedeného vzorce je $R = 0,9456$, po zaokrouhlení 0,9. Povolený rozdíl ve výsledcích jednotlivých analýz se proto musí pohybovat v intervalu od 11,6 % V/V do 13,4 % V/V ($12,5 \pm 0,9$). Výsledky laboratoří SGS a CTL se nacházejí v tomto intervalu.

24. Na neprovedení znaleckého posudku a na pochybnostech, zda laboratoř ČEPRO analyzovala nezmanipulované vzorky paliva, stěžovatel postavil odvolání ve správním řízení, žalobu ve správním soudnictví a tyto skutečnosti tvoří také jádro stížních námitek.

25. Stěžovatel argumentoval i rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2010, čj. 7 Afs 50/2010 - 60: *„Pokud tedy v daňovém řízení nastane situace, že má správce daně k dispozici k téže otázce dva rovnocenné, ale co do závěru odlišné znalecké posudky, nepřísluší mu, aby sám bez dalšího uvážil, který z nich použije (slovy stěžovatele, který mu „vyhovuje“) pro rozhodná skutková zjištění a který ne. Na takový závěr nemá správní orgán především potřebné odborné znalosti.“*

26. Argumentace stěžovatele neobstála. V posuzované věci neplatilo, že by správní orgán měl k dispozici dvě rovnocenné analýzy paliva a bez dalšího si vybral tu, která jeho závěrům lépe „vyhovovala“. Naopak, po předložení výsledků analýzy laboratoře ČEPRO správní orgán přistoupil k analýze kontravzorku v laboratoři CTL, která potvrdila výsledek analýzy laboratoře SGS a překročení obou normovaných limitních hodnot. Hodnota hustoty se shodovala s hodnotou naměřenou laboratoří SGS a hodnoty MEMK se nacházely v přípustném rozpětí. Hodnoty naměřené laboratoří ČEPRO se naopak rozcházely s výsledky naměřenými oběma dalšími laboratořemi.

27. Nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že na rozdíl od situace řešené rozsudkem čj. 7 Afs 50/2010 - 60 byla v nyní posuzované věci zpochybněna také totožnost vzorků předaných k analýze stěžovatelem a odebraných při kontrole správním orgánem. V této souvislosti krajský soud správně odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 Afs 33/2011 - 143. *„Pro posouzení toho, byl-li skutkový stav zjištěný celním úřadem zpochybněn, je rozhodné, zda účastníkem řízení předložený důkaz vycházel z laboratorní analýzy takového vzorku, který byl odebrán ze stejné šarže jako vzorek odebraný celním úřadem a zda byl vzorek náležitě zajištěn a chráněn před manipulací a poškozením. Důkazní břemeno prokázání, že se jedná o takový vzorek, nese účastník řízení, který dal předmětný vzorek analyzovat a výsledek této zkoušky jako důkaz předložil. Jen za těchto okolností by bylo možno předložený důkaz porovnat se závěry Celně technické laboratoře a dále tyto důkazy hodnotit. (...) Bez zjištění této skutečnosti nelze dospět k závěru, že byl závěr Celně technické laboratoře relevantně zpochybněn. Pouhý nesouhlas kontrolované osoby není důvodem pro zpochybnění výsledků zkoušky státní laboratoře prováděné akreditovanými metodami a ani z něj nelze dovodit legitimní očekávání na vypracování revizního znaleckého posudku. Takové očekávání by bylo možno dovodit pouze v případě, pokud by se lišily výsledky zkoušek vzorků odebraných ze stejné šarže za splnění podmínky řádného nakládání se vzorky a pokud by nedošlo ke zpochybnění postupů některé laboratoře.“*

28. Na tuto argumentaci lze odkázat i v nyní posuzované věci. Ač jej stíhalo důkazní břemeno, stěžovatel neprokázal totožnost vzorků předaných k analýze laboratoři ČEPRO a vzorků odebraných správním orgánem. Uvedená skutečnost nevyplynula ze zkušebního protokolu laboratoře ČEPRO, nebyla prokázána při místním šetření a stěžovatel nenavrl k jejímu prokázání žádné další důkazy. Pokud správní orgán přesto nechal vypracovat revizní analýzu, svědčí to o jeho důkladnosti při zjišťování skutkového stavu.

29. Zároveň správní orgán nepochybil, nenechal-li vypracovat znalecký posudek a spokojil se s odborným stanoviskem Ing. T., CSc. Přestože správní řád v § 51 odborné vyjádření (stanovisko) jako důkazní prostředek výslovně neuvádí, je nutno poukázat na demonstrativnost jeho výčtu, jak vyplývá mj. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2007, čj. 1 As 17/2006 - 71: *„Rovněž v řízení před správními orgány vyvstává potřeba různě náročného odborného posouzení skutečností důležitých pro rozhodnutí. I když se v řadě případů již na samotném rozhodování podílejí odborníci, kteří jsou způsobilými řadu odborných otázek sami posoudit, nebo též přichází do úvahy, aby si rozhodující správní orgán vyžádal odborné vyjádření jiného správního orgánu, zcela nepochybně i v tomto řízení zbývá prostor pro to, aby vedle znaleckých posudků jako možný důkaz nalezla své uplatnění i odborná vyjádření.“*

30. V případě posouzení souladnosti výsledků analýz různých laboratoří byla hodnocena reprodukovatelnost zkoušky podle vzorce vyplývajícího z příslušné technické normy. Pokud správní orgán nechal provést výpočet vedoucím inspekčního orgánu akreditované laboratoře, jako osobě znalé příslušného oboru, nelze v kontextu posuzované věci jeho postupu nic vytknout.

31. Krajský soud proto správně uzavřel, že správní orgán v souvislosti s existencí odporujících si analýz vzorků paliva dostatečně zjistil skutkový stav a nepochybil, pokud nenechal vypracovat stěžovatelem navržený znalecký posudek.

32. Dále soud přezkoumal napadený rozsudek z hlediska tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v tom, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s žalobní námitkou, týkající se chování motorové nafty v čase, místě a klimatických podmínkách, a to zejména s přihlédnutím k podmínkám a způsobu skladování pohonné hmoty.

33. Kasační soud shledal, že se krajský soud námitkou změny vlastností nafty zabýval a dostatečně se s ní vypořádal. Podle napadeného rozsudku nebyl proveden stěžovatelem navržený důkaz odborným stanoviskem, které by se vyjádřilo ke změnám vlastností nafty u dna nádrže, protože by v žádném případě neměl vliv na skutková zjištění správního orgánu prvního stupně. Tomu lze přisvědčit.

34. Stěžovatel byl potrestán, protože prodával palivo, které nedosahovalo jakosti stanovené příslušnými předpisy. Pro posouzení odpovědnosti za správní delikt podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o PHM není podstatné, zda je kvalita paliva ovlivněna dobou, místem nebo klimatickými podmínkami skladování, či množstvím paliva v nádrži. Podstatné je, zda má palivo, které je vydáváno z čerpacích pistolí, stanovenou jakost (viz též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2014, čj. 9 As 144/2013 - 22, a ze dne 14. 8. 2014, čj. 9 As 148/2013 - 20). Ani kasační soud proto neprovedl důkaz listinou, předloženou stěžovatelem, s názvem „Technické posouzení k ovlivnění kvality skladování a výdeje PHM z nádrží na RL“, nebo výsledkem svědka Ing. V. U., neboť tyto důkazy nemohly mít vliv na posouzení věci.

35. Stěžovatel také namítl, že se krajský soud nevypořádal s žalobní námitkou napadající nesprávný odběr vzorků, jejich uskladnění a uchování. Správní orgán měl porušit normu EN ISO 3170:2005 Kapalné ropné výrobky – ruční odběr vzorků, protože

kanystry použité pro odběr vzorků ani jejich uzávěry nebyly souladné s normou. V rozporu s normou měla být i přeprava, neboť použitá vozidla neměla stanovené vybavení pro uchování vzorků. Tím mohlo dojít k ovlivnění vlastností odebraných vzorků a překročení limitních hodnot.

36. Nejvyšší správní soud stížní námitce nepřisvědčil. Krajský soud uvedl: „*Také není důvodné a nijak prokázané tvrzení žalobce, že by inspektoři ČOI s odebranými vzorky s ohledem na vlastnosti nafty zacházeli nesprávně či by s nimi jakkoliv manipulovali. V průběhu řízení nevznikly žádné pochybnosti o tom, že laboratoři SGS a CTL byly vzorky doručeny zabalené a bez porušeného zapečetění, provedeného postupem popsáním v protokolu o odběru vzorku. Soud proto v podrobnostech dále odkazuje na stranu 8 napadeného rozhodnutí, kde žalovaný k tomuto tvrzení žalobce argumentuje.*“

37. Argumentace krajského soudu byla stručná, ale ještě obstála. Krajský soud vedle vlastní krátké úvahy odkázal na rozhodnutí žalovaného, které řešilo mj. tvrzená pochybení při odběru vzorků paliva a rozpor s normou EN ISO 3170. Žalovaný přitom správně uzavřel, že se jednalo o kontrolu pohonných hmot v podobě, v jaké natéká z čerpací pistole do palivových nádrží vozidel spotřebitelů. Příslušná technická norma, která je na tyto odběry s ohledem na § 3 odst. 1 zákona o PHM a § 4 odst. 2 vyhlášky MPO č. 133/2010 Sb. aplikovatelná, je ČSN EN 14275 (Motorová paliva – Hodnocení kvality automobilového benzínu a motorové nafty – Vzorkování z výdejních pistolí veřejných a neveřejných čerpacích stanic).

38. Citovaná pasáž rozsudku krajského soudu odkazuje i na kontrolní protokoly o odběrech vzorků, které jsou součástí správního spisu. Z nich vyplynulo, že použité vzorkovnice včetně jejich uzávěrů byly v souladu s normou ČSN EN 14275. Dle této normy proběhl také odběr a zapečetění vzorků. Oba protokoly (ze dne 24. 5. 2011 a 1. 6. 2011) byly podepsány přítomným vedoucím ČS a pravdivost jejich obsahu nebyla stěžovatelem zpochybněna.

39. Ani tato stížní námitka tedy nebyla důvodná. Ke správnosti postupu při odběru vzorků se vyjádřily již správní orgány a krajský soud nepochybil, pokud pro stručnost pouze odkázal na rozhodnutí odvolacího správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005 – 130).

40. V kasační stížnosti stěžovatel namítl rozpor s příslušnými technickými normami, protože vzorky pohonných hmot na jeho ČS odebrali přímo pracovníci správního orgánu, nikoliv zaměstnanci akreditované laboratoře. Námitka ovšem byla založena na důvodech, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl. Kasační soud se proto touto námitkou dále nezabýval (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

41. Konečně stěžovatel namítl, že krajský soud nesprávně posoudil existenci liberačního důvodu podle § 10 odst. 1 zákona o PHM. Stěžovatel byl přesvědčen, že dostatečně prokázal vynaložení veškerého úsilí, aby zabránil porušení zákonné povinnosti. Poukázal zejména na princip fungování dodavatelského řetězce pohonných hmot, v jehož rámci palivo zpravidla testují pouze velkoobchodník a distributor (a to jen pro omezené ukazatele). Konečný prodejce již faktickou možnost testovat dodané pohonné hmoty

nemá, neboť by to bylo spojeno s nepřiměřenými organizačními, technickými a finančními náklady. Konečnému prodejci tak nezbyvá, než se spolehnout na solidnost svého dodavatele. Stěžovatel dlouhodobě odebírá motorovou naftu od jediného dodavatele, ČEPRO, a.s. Předcházející kontroly ČOI nezjistily u paliva prodávaného stěžovatelem žádné závady, proto stěžovatel neměl důvod nespolehat na svého dodavatele a jeho atesty kvality dodávaných pohonných hmot. Stěžovatel poukázal i na to, že ke kontaminaci paliva může docházet při přečerpávání do zásobníků prodejce, neboť k tomuto úkonu je používána stejná přečerpávací hadice pro více druhů paliv.

42. V žalobě stěžovatel namítl, že vynaložení veškerého úsilí spatřuje v odebírání paliva od jediného dodavatele, na nějž důvodně spoléhá. Krajský soud se s takto formulovanou námitkou dostatečně vypořádal poukazem na to, že odpovědnost za správný delikt podle § 9 odst. 1 písm. b) je objektivní. Stěžovatel se nemůže zbavit odpovědnosti tvrzením, že nezavinil zhoršenou kvalitu prodávaného paliva. Krajskému soudu lze přisvědčit i v závěru, že pro liberaci podle § 10 odst. 1 zákona o PHM by stěžovatel musel tvrdit a prokázat skutečné vynaložení veškerého úsilí, ve smyslu aktivní činnosti vedoucí k zajištění prodeje vyhovujícího paliva. Pouhé spolehnutí se na dodavatele samo o sobě zpravidla stačit nebude.

43. K delikt ní odpovědnosti a liberaci podle zákona o PHM se váže ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu. Např. podle rozsudku ze dne 9. 2. 2011, čj. 1 As 112/2010 - 52 „Obdobně, jak je tomu u většiny správních deliktů (s výjimkou především přestupků), i v případech správních sankcí podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o pohonných hmotách se jedná o objektivní odpovědnost (odpovědnost za protiprávní jednání bez podmínky zavinění). Je tomu tak z praktických důvodů. Zjišťování a dokazování zavinění v situacích, kdy porušení povinností je často výsledkem činnosti řady jednotlivců, tak jak to ostatně zmiňuje i sama stěžovatelka, by totiž bylo velmi obtížné a zdlouhavé. Ve snaze zjednodušit postavení příslušných správních orgánů při ukládání sankcí podnikatelským subjektům je proto právní úprava správních deliktů podle zákona o pohonných hmotách založena na objektivní odpovědnosti (nebo také „odpovědnosti za výsledek“) na rozdíl např. od odpovědnosti podle trestního zákona. (...)Této odpovědnosti se subjekt nemůže zprostit odkazem na smluvní ujednání či odkazem na porušení povinnosti ze strany smluvního partnera. K odstranění přílišné tvrdosti zákona bývá v novějších zákonech proto formulován obecný liberační důvod právě ve smyslu výše cit. § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Pokud by stěžovatelka prokázala, že ani přes veškeré úsilí, které bylo možné po ní požadovat k tomu, aby zabránila porušení povinnosti, se porušení povinnosti nepodařilo zabránit, bylo by možné uvažovat o její liberaci na základě cit. ustanovení.“ Obdobně k objektivní odpovědnosti dle § 9 odst. 1 zákona o PHM srov. též rozsudky ze dne 22. 5. 2014, čj. 9 As 144/2013 - 22, nebo ze dne 14. 8. 2014, čj. 9 As 148/2013 - 20.

44. Kasační soud již uvedl, že stěžovatel argumentoval ve vztahu k § 10 odst. 1 zákona o PHM zejména tím, že co se týče kvality paliva, spoléhal na svého dodavatele z důvodu technické i ekonomické neúnosnosti případného pravidelného provádění kontrol samotným stěžovatelem. S obdobnou argumentací se kasační soud vypořádal v rozsudku ze dne 19. 9. 2014, čj. 4 As 123/2014 - 33: „Stěžovatel v předcházejícím řízení tvrdil, že vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možné požadovat ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, neboť pohonné hmoty odebírá výlučně od státem ovládaného výrobce ČEPRO, a.s., u

něž by měla být státem zaručena průběžně kontrolovaná jakost vyráběných pohonných hmot, které odebírá prostřednictvím jediného distributora POLARI Písek s. r. o., který používá k přepravě odděleně cisterny pro naftu a benzín, dodržuje technologickou a provozní kázeň. (...) I kdyby tomu tak ovšem bylo, nepředstavovalo by to vynaložení veškerého úsilí, a tím naplnění liberačního důvodu ve smyslu naposledy uvedeného ustanovení zákona o pohonných hmotách. Prodeji nafty nesplňující požadavek na jakost totiž bylo možné zabránit např. její kontrolou před uvedením do prodeje, jak na to poukázaly správní orgány i krajský soud. Neprovádění těchto kontrol stěžovatel zdůvodnil s tím spojenými finančními náklady, které se odrazí v ceně prodávaných pohonných hmot a negativně ovlivní jeho konkurenceschopnost, popř. zvýší cenu prodávaných pohonných hmot pro spotřebitele. Nejvyšší správní soud ovšem musí konstatovat, že náklady spojené s prováděním kontrol pohonných hmot nemohou samy o sobě způsobit, že by provádění kontrol nebylo možné podřadit pod veškeré úsilí, které lze po stěžovateli po právu požadovat, aby předešel prodeji nekvalitních pohonných hmot.“ Soud v citovaném rozhodnutí také uvedl, že důkazní břemeno co do tvrzení a prokázání liberačních důvodů leží na obviněném ze správního deliktu.

45. S přihlédnutím k závěrům vyplývajícím z ustálené judikatury nemohla být shledána důvodnou stížní námitka, podle níž správní orgány i krajský soud nesprávně hodnotily odpovědnost stěžovatele podle § 9 odst. 1 písm. b) s přihlédnutím k § 10 odst. 1 zákona o PHM. Odpovědnost za správní delikt dle § 9 odst. 1 zákona o PHM je objektivní a podmínky liberace jsou relativně přísné. Stěžovatel před správními orgány ani před krajským soudem nepodal důkaz aktivních opatření, která by v daném směru podnikl.

46. Soud již nehodnotil argumenty, které stěžovatel uplatnil v části kasační stížnosti žádající o přiznání odkladného účinku. O odkladném účinku totiž rozhodl samostatným usnesením ze dne 17. 3. 2014, čj. 8 As 24/2014 – 58.

47. Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

48. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 2. března 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu